

PAULIEN VERVOORN

GELOOFWAARDIG SPREKEN

Van preek tot presentatie

Derde druk, april 2016

© 2014 Uitgeverij Kok – Utrecht
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

www.kok.nl

Omslagontwerp: Villa Grafica

Boekverzorging: Zijdiezijn – Marjoke Knoop

Tekeningen: Dirk-Jan Jansen

Foto cover: Charlotte Matse

ISBN 978 90 435 2354 7
ISBN e-book 978 90 435 2355 4
NUR 707

Tenzij anders vermeld, zijn de aanhalingen uit de Bijbel overgenomen uit de Nederlandse Bijbel Vertaling (NBV), uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Leeswijzer	8
Deel 1: Onderzoeksfase	
1. Waarom Geloofwaardig Spreken?	12
2. Hoe spreek je geloofwaardig?	22
3. Wat bereid je inhoudelijk voor?	28
4. Geloven in de leiding van de Geest	41
Deel 2: Ontwerpfase	
5. De 'IKEA-mindmap'	50
6. Een inspirerend intro	59
7. Een krachtige kern	73
8. Een appellerende afsluiting	80
Deel 3: Uitvoeringsfase	
9. Houding en stem	88
10. Plan B	95
11. Stress	100
12. Feedback	104
Oefeningen	109
Bronvermelding	135
Van harte aanbevolen: mijn top 12	137
Over mij	139
Hartelijk bedankt!	141
Contact	143

Leeswijzer

Voor wie is dit handboek bedoeld?

Als je een boek in je handen hebt wil je weten met wat voor soort boek je te maken hebt. *Geloofwaardig Spreken* is echter niet in een woord te vangen. Het lijkt het meest op een handboek vanwege de gevarieerde mix van praktische voorbeelden, links naar de Bijbel, vragen, opdrachten en een scala aan tips.

Het boek is handig voor iedereen die weleens iets moet presenteren voor een groep. In deel 2 lees je hoe je een preek opbouwt. Deze opbouw kun je ook toepassen in een presentatie, een lezing, een speech, een studie, een betoog, een praatje, een verhaal, etc. Voor de leesbaarheid is vaak voor het woord preek gekozen. In deel 1 ligt de nadruk op het spreken vanuit het geloof. Het boek is daarom bij uitstek geschikt voor

1. voorgangers, predikanten en sprekers
2. iedereen die af en toe (s)preekt
3. iedereen die voor een groep staat: jeugdleiders, catecheten, docenten, zangleiders, oudsten, etc.
4. iedereen die graag wil leren (s)preken

Wellicht ten overvloede merk ik op dat het handboek geschreven is voor zowel mannen als vrouwen. Voor het leesgemak heb ik steeds voor de mannelijke variant gekozen.

Vier tips bij het lezen

Afhankelijk van de doelgroep (zie hierboven) waarin je jezelf herkent, zal het ene hoofdstuk je meer aanspreken dan het andere. Daarom de volgende tips:

1. Deel 1 gaat over het onderzoeken van je Bijbelgedeelte, jezelf en je publiek. Lees hoofdstuk 1 en 2 als je stil wilt staan bij de vraag waarom je eigenlijk spreekt of wilt spreken. Wanneer je dit overslaat, kan de benadering soms wat technisch overkomen.

2. In de eerste vier hoofdstukken ligt de nadruk op de geestelijke kant van de voorbereiding, terwijl in het vervolg van het boek vooral de praktische kant van het overbrengen van je boodschap wordt benadrukt.
3. Deel 2 gaat over de opbouw van de preek, zodat je preek staat als een huis. Ik raad iedereen aan dit deel te lezen. Je leert aan de hand van een huismetaphoor hoe je je preek op kunt opbouwen. Degenen die niet preken, maar een korter moment voor een groep staan, zullen zien dat veel elementen toe te passen zijn bij ieder communicatiemoment.
4. Deel 3 beschrijft de fase van het spreken. Deze hoofdstukken zijn ook prima afzonderlijk te lezen.

Zie de blog www.geloofwaardigspreken.nl/spreekalseenarchitect/ over de overeenkomsten tussen het werk van een architect en een spreker.

Vier tips voor de praktijk

Net zoals je een telefoonboek niet voor je plezier leest, maar slechts gebruikt om contact met iemand op te nemen, is dit boek niet bedoeld om enkel te lezen, maar om uiteindelijk je hoorders mee te bereiken. Omdat iedere situatie anders is, lees je hier vier tips om de inhoud toe te passen op je persoonlijke situatie:

1. Ieder hoofdstuk sluit af met vier vragen om te reflecteren op het onderwerp.
2. Je ziet regelmatig dit pictogram: Het verwijst naar een video of extra informatie op de website **www.geloofwaardigspreken.nl**
3. Achterin het boek vind je 'oefeningen' die je stap voor stap de weg wijzen om onderzoek te doen en daarna je preek te ontwerpen en uit te voeren.
4. De vragen en oefeningen zijn ook goed te gebruiken als input voor intervisiegroepen met collega's of medestudenten.

Vier het spreken!

Wanneer je te veel gericht bent op allerlei maniertjes om te presenteren, loop je zomaar het gevaar dat je even je diepste motivatie uit het oog verliest. Het is daarom niet toevallig dat het boek twaalf hoofdstukken telt. Het getal twaalf functioneert hopelijk als een *reminder* om steeds gefocust te zijn op het echte doel, namelijk groei in discipelschap.

Daarnaast zal het je opvallen dat er vaak vier vragen of vier tips genoemd worden. Ook dat is niet voor niks. Het is namelijk mijn gebed dat je mag vieren:

1. wie je bent als spreker
2. dat God jou het goede nieuws heeft toevertrouwd
3. dat Vader, Zoon en Geest worden verheerlijkt door je presentie en presentatie
4. dat vele harten geraakt zullen worden

Extra tips
en documenten
downloaden?
Ga naar [www.
geloofwaardigspreken.nl](http://www.geloofwaardigspreken.nl)

Waarom Geloofwaardig Spreken?

Het verhaal gaat dat een middeleeuwse bisschop eens een gesprek had met drie metselaars. 'Wat ben je aan het doen?' vraagt hij. De eerste metselaar antwoordt hem: 'Ik schrap het cement van de stenen af' en de tweede zegt: 'Ik ben een muurtje aan het metselen.' De derde persoon kijkt de bisschop veelzeggend aan en roept verbaasd uit: 'Maar bisschop, kunt u dat dan niet zien? Ik ben een kathedraal aan het bouwen!' Zo is het ook met spreken. Je bent druk met het verplaatsen in je doelgroep en je geestelijke en praktische voorbereidingen, maar ten diepste ben je het Koninkrijk aan het bouwen.

Om me een beetje te verdiepen in de huidige bouwwereld heb ik mezelf uitgenodigd om een kijkje te nemen bij metselaar Johan. Ik vraag hem de oren van het hoofd om erachter te komen waarom hij metselaar is geworden, hoe hij zijn werk doet en wat hij allemaal doet. Zijn antwoord op de waaromvraag zal ik niet snel vergeten. Zonder lang na te denken vertelt Johan: 'Ik voel me verantwoordelijk richting mijn werkgever en mijn opdrachtgever. Ze moeten genieten van wat ik heb gemaakt en ik wil natuurlijk dat de opdrachtgever met veel plezier in het huis zal wonen. Ik zou het vreselijk vinden als ze achteraf liever iemand anders ingehuurd zouden hebben. Ik wil dus graag kwaliteit leveren en dat motiveert me om mijn werk goed te doen. En natuurlijk vind ik het zelf ook uitdagend om te doen om steeds weer verschillende versieringen aan te brengen.'

1.1 Omdat je God mag behagen door te spreken

Het was tijdens het gesprek met Johan niet al te moeilijk om de lijn door te trekken naar het 'bouwen' van een preek. Net als Johan mogen we genieten van de nieuwe ontwerpen die we maken, we moeten

streven naar kwaliteit, we mogen er anderen blij mee maken en we willen uiteindelijk de ‘Opdrachtgever’ behagen. Dat is volgens Paulus waarom we spreken:

We spreken alleen omdat God ons daartoe waardig heeft gekeurd en ons het evangelie heeft toevertrouwd – niet om mensen te behagen, maar God, die de mensen doorgrondt (1 Tes. 2:4).

Het is een hoog doel om God te behagen. Dat kunnen we doen door onze intenties, maar ik geloof dat dit ook een extra reden is om aandacht te geven aan de manier waarop we spreken. Het geloof is immers te mooi om er lelijk over te spreken...

Paulus schrijft nadrukkelijk dat we God moeten behagen en niet de mensen. Paulus is daarin zelf een geloofwaardig voorbeeld. Het lijkt hem weinig te interesseren hoe mensen hem beoordelen of hoe hij zichzelf beoordeelt (1 Kor. 4:3). De enige die zijn werk mag afkeuren of goedkeuren is de Heer (1 Kor. 4:4). Dat betekent natuurlijk niet dat de mensen er niet van mee mogen genieten. Paulus is wel degelijk bezig met de vraag voor welke mensen hij spreekt. Hij stemt de inhoud en de vorm af op zijn hoorder door de geleerde filosofen op de Areopagus (Hand. 17) anders te benaderen dan de ongeschoolde mensen in Lystra (Hand. 14: 15-17). Ook wanneer we ons verhaal zo goed mogelijk proberen af te stemmen op ons publiek, lopen we het risico dat onze woorden niet in de smaak vallen, terwijl het toch het Woord was dat gebracht moest worden. Jezus zelf kende dat ook (Joh. 6:60 e.v.).

Paulus beschrijft zichzelf en Apollos als dienaren van Christus aan wie het beheer over de geheimen van God is toevertrouwd (1 Kor. 4:1). Hij is geroepen om – door genade – Gods raadsplan te onthullen (zie ook Ef. 1: 9,10). Helaas heeft niet iedereen daar een boodschap aan en toch gaan we door, omdat we niet de mensen hoeven te behagen, maar God. En wij blijven slechts doen wat Hij van ons vraagt: spreken.

1.2 Omdat je waardig bent gekeurd

Het woord ‘geloofwaardig’ komt regelmatig voor in ons dagelijks taalgebruik. We bedoelen er zoiets mee als aannemelijk, acceptabel, betrouwbaar, echt, overtuigend of plausibel. In dit boek wordt een extra dimensie aan het woord toegevoegd naar aanleiding van een

woordspeling uit 1 Tessalonicenzen 2:4, waar het woord waardig in naar voren komt:

We spreken alleen omdat God ons daartoe waardig heeft gekeurd en ons het evangelie heeft toevertrouwd – niet om mensen te behagen, maar God, die de mensen doorgrondt.

We zien hier dat God ons waardig gekeurd heeft om het evangelie aan ons toe te vertrouwen.

Als spreker kun je je soms angstig afvragen of je wel geschikt bent om te spreken. ‘Wie ben ik dat ik geroepen zou zijn?’ Vragen en twijfels kunnen je overvallen als je naar je tekortkomingen kijkt. We zien dat Mozes met allerlei smoesjes komt (Ex. 3) zodra God hem vraagt om te spreken. Ook Jesaja acht zichzelf niet in staat om te spreken. Hij roept het uit: *Wee mij! Ik moet zwijgen, want ik ben een mens met onreine lippen, en ik leef te midden van een volk dat onreine lippen heeft* (Jes. 6:5). Pas wanneer Jesaja de stem van de Heer heeft gehoord, durft hij zich beschikbaar te stellen. Jij en ik mogen de stem van de Heer horen in de genoemde tekst van Paulus. Wanneer we onszelf niet goed genoeg vinden om te spreken, mogen we ons optrekken aan het feit dat God ons goedkeurt om wie we zijn in Christus.

Johan vertelde over zijn werkgever die niet dagelijks in de buurt is, maar wel een keer terugkomt om te kijken hoe hij zijn werk gedaan heeft. Het feit dat zijn baas niet voortdurend op zijn vingers kijkt, zegt voldoende over het vertrouwen dat hij in hem heeft. Dit woord staat ook in de tekst: *We spreken omdat ons het evangelie is toevertrouwd. Wat een vertrouwen heeft God toch in ons! Onwillekeurig denk ik aan de gelijkenis van de talenten, waar ook gesproken wordt over een groot vertrouwen van de Heer in de mensen. De knechten worden door hun heer achtergelaten met een, twee of vijf talenten (zie Mat. 25:14 e.v.). Letterlijk was een talent in die tijd (waarschijnlijk) een gewicht van 34 kilogram goud. Het zal je maar gebeuren dat je baas je dit toevertrouwt in de hoop dat je risico’s neemt en ermee gaat handelen.*

Vertrouwen en verantwoordelijkheid zijn hierin twee kernbegrippen die je jezelf als preker mag voorhouden. Op momenten dat je overvallen wordt door de verantwoordelijkheid die op je drukt, mag je je optrekken aan de genadevolle boodschap dat Hij vertrouwen in je heeft. Als je echter denkt te varen op eigen ervaring, moet je jezelf juist confronteren met de grote verantwoordelijkheid die het met zich meebrengt.

Om het plaatje nog completer te maken, voeg ik het derde ‘V-woord’ uit de gelijkenis eraan toe: ‘Voortreffelijk!’ Deze uitspraak van de heer staat twee keer genoemd in de gelijkenis van de talenten zodra bekend is dat de personen met twee en vijf talenten hun bezit hebben verdubbeld: *Voortreffelijk, je bent een goede en betrouwbare dienaar. Omdat je betrouwbaar was in het beheer van een klein bedrag, zal ik je over veel meer aanstellen. Wees welkom bij het feestmaal van je heer* (vers 21 en 23). Opnieuw zien we dat we God mogen behagen door wat we doen. Op alle momenten waarin je je afvraagt of je het wel goed doet, mag je je laten bemoedigen door dit V-woord. Het helpt niet om je eigen maatstaven te hanteren, maar om gefocust te zijn op wat Hij van jouw activiteiten vindt. Voor mezelf werkt het dan ontspannend om te bedenken dat Hij ‘Voortreffelijk!’ zal zeggen als Hij terugkomt. Daar ga ik voor! Wat zal het geweldig zijn om te horen dat Hij het voortreffelijk vindt dat ik zijn bezit, zijn geestelijke zegeningen, heb uitgedeeld, waardoor zijn zegen alleen maar groter kon worden. Tot aan die dag blijven we gewoon handelen. En spreken. En bouwen.

1.3 Omdat je mee mag bouwen

Net zoals Johan een van de bouwlieden is die verantwoordelijk is voor het bouwen van een gebouw, zijn ook wij verantwoordelijk voor het bouwen van de Gemeente. Paulus wijst ons erop om te bouwen met de goede materialen:

U bent een bouwwerk van God. Overeenkomstig de taak die God mij uit genade heeft opgelegd, heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd, en anderen bouwen daarop voort. Laat ieder erop letten hoe hij bouwt, want niemand kan een ander fundament leggen dan er al ligt – Jezus Christus zelf. Of er op dat fundament nu verder wordt gebouwd met goud, zilver en edelstenen of met hout, hooi en stro, van ieders werk zal duidelijk worden wat het waard is. Op de dag van het oordeel zal dat blijken, want dan zal het door vuur aan het licht worden gebracht. Het vuur zal laten zien wat ieders werk waard is. Wanneer iemands bouwwerk blijft staan, zal hij worden beloond. Wanneer het verbrandt, zal hij daarvoor de prijs betalen; hijzelf zal echter worden gered, maar door het vuur heen (1 Kor. 3: 9-15).

Paulus heeft het fundament gelegd en ieder die daarna bouwt, heeft de opdracht om op dit fundament verder te bouwen. Bouwen met

goud lijkt me overigens letterlijk gezien wat lastig; het gaat meer om de waarde die Paulus ermee wil benadrukken. Op een waardevol fundament is het slechts passend om met waardevolle materialen te bouwen.

Bij de terugkomst van Jezus zal blijken wat de waarde van ons onderwijs is geweest voor de gemeente en voor God. Wat een bijzonder vooruitzicht dat we straks zullen weten wat God van ons onderwijs heeft gevonden!

Paulus schrijft regelmatig over de Gemeente in bouwkundige termen. In zijn enthousiasme gebruikt hij verschillende metaforen door elkaar, om iets te beschrijven wat eigenlijk te mooi voor woorden is. Hij combineert de bouwkunde en biologie om aan te geven dat het gebouw 'groeit' als een plant, in wording is: *Zo bent u dus geen vreemdelingen of gasten meer, maar burgers, net als de heiligen, en huisgenoten van God, gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, met Christus Jezus zelf als de hoeksteen. Vanuit hem groeit het hele gebouw, steen voor steen, uit tot een tempel die gewijd is aan hem, de Heer, in wie ook u samen opgebouwd wordt tot een plaats waar God woont door zijn Geest* (Ef. 2:19 e.v.).

Net zoals God vroeger in de tabernakel en tempel 'woonde', woont God nu in zijn Gemeente. Wij zijn dus het huis (zie ook Heb. 3:6) en God is de bouwer: *Elk huis heeft zijn bouwer, maar God is de bouwer van alles* (Heb. 3:4). Pas bij de wederkomst is het gebouw voltooid (zie Joh. 14: 1 e.v.). Op een zelfde manier schrijft Petrus dat we als levende stenen gebruikt worden voor de bouw van een levende tempel (1 Pet. 2: 4,5). We worden vergeleken met stenen die met elkaar dat ene gebouw vormen, waar God in wil wonen.

Wij bouwen dus als het ware op de bouwplaats en tegelijkertijd bouwt God aan zijn eigen woonplaats.

Nergens komt dit mooier samen dan in Psalm 127: *Als de HERE het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen de bouwlieden daaraan; als de HERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter* (Psalm 127:1).

De bouwlieden zwoegen tevergeefs als de Heer het huis niet bouwt. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat we niets meer hoeven te doen, maar wel dat we tijdens de bouw afhankelijk zijn van God, omdat we als zijn medewerkers mogen bouwen (1 Kor. 3:9). Als we zonder Hem bouwen (of spreken), wordt het helemaal niks. Samen met Hem zijn

we echter in staat om iets moois neer te zetten. Iets waarvan Hij zegt ‘Voortreffelijk’ of ‘Goed gedaan!’

1.4 Omdat je harten wilt raken

Soms hoor je enige verlegenheid bij de persoon die de spreker aankondigt. Gaat de spreker spreken, preken, verkondigen, prediken of gaat hij speechen? Of geeft hij een presentatie of houdt hij een lezing, een referaat, een meditatie, een toespraak of gewoon een praatje? *What's in a name?* Er zitten nogal wat nuanceverschillen in de genoemde woorden. Een lezing suggereert dat de focus op kennisoverdracht ligt. In veel gevallen kan dat enigszins vrijblijvend zijn. Een preek mag echter nooit vrijblijvend zijn.

Het woord preken is afgeleid van het Latijnse woord *praedicare* dat openlijk uitroepen betekent. De Vulgata gebruikt dit woord om het Griekse woord *kèrussein* te vertalen dat in het Nieuwe Testament 61 keer voorkomt. Dit is afgeleid van *kerux* en dat betekent heraut. In dit woord zit zowel de betekenis van ‘oproep’ als ‘boodschap’ (Nullens, 194). We noemen een preek soms ook wel een verkondiging, waarbij de luisteraar rechtstreeks aangesproken wordt om iets met de boodschap te doen. Een preek is er dus op gericht om harten te raken, zodat men vervolgens met hart en ziel de woorden in de praktijk wil brengen. Als je me vraagt welke preken me bijgebleven zijn, dan zijn dat vooral preken waarbij ik door een bepaalde emotie betrokken was bij het onderwerp. Ik kan me bijvoorbeeld een preek herinneren die me enorm bemoedigd heeft waardoor ik mijn blijdschap met anderen begon te delen. Doordat ik het ging vertellen, onthield ik het ook weer beter. Een andere keer werd ik juist boos en weer een ander moment heb ik zitten huilen omdat ik iets ervoer van de liefde van God die me tegelijkertijd boos, verdrietig en bewogen maakte. Zulke momenten vergeet ik niet snel meer.

Natuurlijk spreken we niet om emoties op te roepen als doel op zich. Emotie kan wel als middel dienen om het hart te raken. Met dat doel voor ogen kun je dus bewust nadenken over het inzetten van een grap of een actie die gevoelens oproept, zodat je hoorders er hopelijk iets mee gaan doen! Aan het einde van de Bergrede zien we dat het publiek diep onder de indruk was van de toespraak van Jezus (Mat. 7:28). Het

bleef niet bij deze emotie, want het gevolg was dat grote mensenmassa's Jezus gingen volgen. (Mat. 8:1). We weten echter ook dat het voorkomen is dat zijn publiek ontstak in grote woede (Luc. 4: 28).

We leven in een wereld waarin we gewend zijn om veel informatie visueel tot ons te nemen. Dat gegeven vormt een goede reden om ook tijdens de preek daarop in te spelen. Een belangrijker reden dan aansluiten bij de huidige beeldcultuur is dat er in Bijbelse tijden al aandacht was voor het geloof uit het gehoor (Rom. 1:17) én voor geloof uit hetgeen gezien (en gevoeld) werd (vgl. 1 Joh. 1: 1 t/m 3). God zelf is de bedenker van het inschakelen van onze zintuigen. Hij creëert beelden die ons helpen om zicht te krijgen op Goddelijke waarheden. Denk maar aan de tabernakel of de tempel, maar ook aan de koperen slang die de mensen hielp omhoog te kijken (vgl. ook Joh. 3:14). Tot de profeten spreekt God vaak door beelden heen, zoals we bijvoorbeeld bij Ezechiël zien als hij de belegering van Jeruzalem op een steen moet tekenen. Door de hele Bijbel heen zien we dat beelden ondersteunend werken om de boodschap over te brengen.

In het Oude Testament zien we God aan het werk met symbolen die onze zintuigen prikkelen (wierook, bittere kruiden, etc.) Ook in het Nieuwe Testament zien we dat Hij daarmee doorgaat. Hij komt ons tegemoet door een fysieke ervaring te geven bij de doop, het avondmaal en de ziekenzalving. We voelen immers het water, we proeven het brood, we ruiken de wijn, we voelen de warmte van de wijn door ons lichaam gaan, we ruiken de olie, etc. Op een vergelijkbare manier mogen wij erover nadenken hoe we onze luisteraars iets kunnen laten beleven tijdens onze preken (zie ook hoofdstuk 5) met het doel om harten te raken.

Kijktip: Kijk voor een extra reden **Waarom spreek je? Om te dienen.**

1.5 Waarom, hoe, wat?

Je hebt inmiddels vier redenen gelezen waarom geloofwaardig spreken belangrijk is:

1. omdat je God mag behagen door te spreken
2. omdat je waardig bent gekeurd
3. omdat je mee wilt bouwen
4. omdat je harten wilt raken

Simon Sinek is de man die bekend geworden is met zijn eenvoudige, maar zeer waardevolle boodschap 'Why, how, what'.

Zijn TEDtalks (een toespraak van maximaal 18 minuten) zijn duizenden keren bekeken. Kijk alvast eens naar een filmpje van hem om kennis te maken met een stukje van een TEDtalk waarmee je verder kennis maakt in hoofdstuk 5 **TEDtalk van Simon Sinek**. Hij legt uit hoe belangrijk het is om te beginnen met het waarom, voordat je nadenkt over het hoe en wat. Nadenken over een concreet product, begint volgens hem met visie. Dit is ook een zeer bruikbare gedachte voor het houden van een preek:

- *Waarom* spreken we?
- *Hoe* spreken we?
- *Wat* spreken we?

Een mooi voorbeeld van een jongen die al op jonge leeftijd een visie ontwikkelt, is de vijfjarige Ingvar. Hij vindt het leuk om lucifers te verkopen aan zijn burens. Op zijn zevende levensjaar brengt hij ze op de fiets aan de man en al snel breidt hij zijn assortiment uit met onder andere bloemzaadjes, ansichtkaarten en kerstversiering. In 1943 begint de 17-jarige Ingvar Kamprad in zijn eentje met een kleinschalig bedrijf. Hij verkoopt allerlei goederen tegen lage prijzen om zoveel mogelijk mensen te bereiken. Na dertig jaar gaat het bedrijf zich ook vestigen buiten Scandinavië en wordt zijn bedrijf, IKEA, steeds bekender. De visie van het begin is hetzelfde gebleven: 'Onze visie is een beter dagelijks bestaan voor zoveel mogelijk mensen. Ons bedrijfsconcept sluit aan bij die visie door het aanbieden van een breed assortiment functionele en goed vormgegeven woonartikelen tegen zulke lage prijzen dat zoveel mogelijk mensen in staat zijn deze producten te kopen.'

IKEA bewijst dat het – in de goede volgorde – nagedacht heeft over drie vragen:

- *Waarom* zijn wij er? We bieden zoveel mogelijk mensen een beter bestaan.
- *Hoe* doen we dat? We bieden betaalbare producten door onder andere een magazijn waar je de producten zelf kunt pakken om ze vervolgens thuis zelf in elkaar te zetten.
- *Wat* verkopen we? Voornamelijk meubels.

Als christenen kunnen we veel leren van deze IKEA-visie. Stel je eens voor dat iedere kerk en iedere spreker erop gericht is om zoveel mogelijk mensen een beter bestaan te bieden. In dit hoofdstuk en in de volgende drie hoofdstukken vind je allerlei Bijbelse inspiratie om je eigen visie aan te scherpen, zodat het *waarom* nog helderder wordt. In hoofdstuk 2 staan we stil bij de vraag *hoe* je geloofwaardig kunt spreken.

Tip: Lees ook de vier redenen voor de kerk om op IKEA te lijken: www.geloofwaardigspreken.nl/ikeakerk/.